

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege privind detașarea experților naționali la instituțiile și organismele Uniunii Europene, precum și modificarea cadrului normativ conexe

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege privind detașarea experților naționali la instituțiile și organismele Uniunii Europene, precum și modificarea cadrului normativ conexe a fost elaborat de către Cancelaria de Stat.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<p>Ca urmare a acordării Republicii Moldova statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană de către Consiliul European și deschiderea negocierilor de aderare, a apărut oportunitatea detașării personalului din autoritățile și instituțiile publice ale Republicii Moldova în instituțiile și organismele Uniunii Europene, prin ocuparea de posturi de experți naționali detașați.</p> <p>Proiectul de act normativ se bazează pe angajamentele asumate de Republica Moldova în urma semnării Acordului Administrativ între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană pentru detașarea și pregătirea profesională a oficialilor din Moldova la Comisia Europeană, la 17 octombrie 2024.</p> <p>Acest Acord stabilește cadrul general și principiile pentru detașarea experților naționali la instituțiile și organismele Uniunii Europene, în conformitate cu deciziile și reglementările europene relevante, și reflectă necesitatea alinierii la standardele și cerințele Uniunii Europene în domeniul cooperării internaționale și al funcției publice.</p> <p>Regimul juridic aplicabil experților naționali detașați la Comisia Europeană este reglementat de Decizia Comisiei Europene nr.6866/2008 de stabilire a normelor privind experții naționali detașați și experții naționali în formare profesională pe lângă serviciile Comisiei.</p>
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>Decizia Comisiei Europene nr.6866/2008 de stabilire a normelor privind experții naționali detașați și experții naționali în formare profesională pe lângă serviciile Comisiei prevede ca expertul național detașat să rămână în serviciul angajatorului din Republica Moldova pe toată perioada detașării cu păstrarea drepturilor salariale convenite funcției ocupate. Respectiv experții naționali detașați la instituțiile și organismele Uniunii Europene își păstrează raporturile de serviciu/raporturile de muncă, după caz cu angajatorul din Republica Moldova, pe toată perioada detașării. Pe întreaga perioadă a detașării, expertul național își desfășoară activitatea numai în interesul instituției sau organismului Uniunii Europene la care a fost detașat și este obligat să respecte reglementările comunitare și reglementările interne ale acestora.</p> <p>Detașarea funcționarilor publici este reglementată de articolul 47 din Legea nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public (<i>în continuare Legea nr.158/2008</i>), și reprezintă o modalitate de modificare a raporturilor de serviciu. Aceasta constă în transferul temporar al funcționarului public la o altă autoritate publică pentru îndeplinirea unor sarcini specifice, în interesul acesteia, pentru o perioadă de cel mult un an. Cu acordul funcționarului, perioada de detașare poate fi prelungită cu încă cel mult doi ani.</p> <p>Legea nr.158/2008 de asemenea prevede că detașarea se dispune în cazul în care pregătirea profesională a funcționarului public corespunde cerințelor funcției în care urmează să fie detașat.</p> <p>După cum rezultă din dispozițiile menționate supra, detașarea funcționarilor publici este permisă exclusiv pentru îndeplinirea unor sarcini specifice și poate avea loc doar în cadrul autorităților publice din Republica Moldova.</p> <p>Cu referire la reglementările prevăzute de Codului muncii nr.154/2003 în privința detașării personalului contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice, sau de la</p>

angajatori persoane fizice sau juridice din Republica Moldova, se evidențiază următoarele aspecte:

- poate fi dispusă numai cu acordul scris al salariatului pentru o perioadă de cel mult un an și se efectuează în temeiul unui contract individual de muncă distinct pe durată determinată;
- salariatul detașat are dreptul la compensarea cheltuielilor de transport și a celor de cazare, precum și la o indemnizație specială în conformitate cu legislația în vigoare, cu contractul colectiv și/sau cu cel individual de muncă,
- prin detașare se poate modifica și specificul muncii, dar numai cu acordul scris al salariatului;
- salarizarea va fi efectuată de unitatea la care va lucra salariatul;

În cazul în care aceasta se află în imposibilitate de plată, obligația de retribuire a muncii prestate revine unității care a dispus detașarea cu dreptul la acțiune de regres împotriva unității în care a fost detașat salariatul. Dacă, la noul loc de muncă, condițiile de salarizare sau timpul de odihnă diferă de cele de care beneficia salariatul la unitatea care a dispus detașarea, salariatului i se vor aplica condițiile mai favorabile.

Respectiv, și în acest caz diferențe între principiile detașării stabilite prin reglementarea națională și reglementările specifice instituțiilor și organismelor Uniunii Europene, în special în ceea ce privește inițiativa detașării și plata salarială.

În considerarea aspectelor precizate, apare drept necesară reglementarea statutului juridic al experților naționali detașați la instituțiile și organismele Uniunii Europene printr-un act normativ, în care să fie stabilite raporturile juridice dintre expertul detașat și angajatorul din Republica Moldova de la care a fost detașat, regimul juridic al postului pe care îl ocupă expertul înainte de a fi detașat, precum și drepturile și garanțiile de care beneficiază expertul național detașat.

În concluzie, participarea personalului din cadrul autorităților publice/instituțiilor publice în cadrul programelor de experți naționali reprezintă un pas important în acest proces și o oportunitate de unică de dobândire a competențelor și cunoștințelor avansate, îmbunătățind astfel performanța și eficiența serviciilor publice la nivel național. Aceasta va contribui la modernizarea administrației publice și la adaptarea acesteia la standardele europene.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Legea stabilește modul de detașare a experților naționali din Republica Moldova la instituțiile și organismele Uniunii Europene, aplicabilă angajaților autorităților și instituțiilor publice din Moldova care au activat timp de cel puțin 12 luni înainte de detașare.

Principalele prevederi ale proiectului:

- **Principiile fundamentale:**
Detașarea se bazează pe principii de egalitate, legalitate, profesionalism, transparență, imparțialitate, independență, responsabilitate, stabilitate și integritate;
- **Modalitatea detașării:**
Detașarea se face la inițiativa instituției Uniunii Europene sau din proprie inițiativă, cu acordul conducătorului autorității publice din Moldova. Durata detașării nu poate fi mai mare de 2 ani;
- **Drepturile și garanțiile sociale:**
Experții detașați își păstrează salariul și contribuțiile sociale în țară. Dacă instituția UE nu asigură alte drepturi bănești, se aplică reglementările pentru personalul trimis în misiuni temporare;
- **Obligațiile experților detașați:**
Experții naționali detașați au obligația de a respecta legislația și normele Comisiei, de a evita comportamentele care ar putea afecta negativ funcția lor, de a nu deține interese care ar compromite independența lor, de a respecta prevederile privind integritatea instituțională, de a nu divulga informații confidențiale și de a se conforma altor obligații impuse de normele Comisiei.
- **Evaluarea performanțelor:**

Rezultatele evaluării performanțelor profesionale ale experților naționali detașați, realizate de instituția sau organismul Uniunii Europene pe durata detașării, sunt echivalate cu cele ale angajatorului de origine, iar promovarea, acordarea sporului de performanță și conferirea unui grad superior se efectuează conform legii, pe baza acestor evaluări.

- **Păstrarea raporturilor de serviciu:**

Experții detașați își păstrează raporturile de serviciu/muncă cu angajatorul din Moldova și funcția/postul este rezervat pe perioada detașării.

- **Răspunderea disciplinară a experților detașați:**

Experții naționali detașați la instituțiile sau organismele Uniunii Europene răspund disciplinar, conform normelor în vigoare la Comisie, pentru încălcarea îndatoririlor de serviciu, a normelor de conduită, îndeplinirea nesatisfăcătoare a sarcinilor sau prejudiciile materiale cauzate.

- **Încetarea perioadei detașării:**

Detașarea poate înceta înainte de termenul stabilit la inițiativa expertului sau a instituției UE, cu obligația de a comunica angajatorului din Moldova și de a reveni la funcția anterioară.

- **Dispoziții finale:**

Legea permite conducătorilor autorităților publice să emită norme metodologice pentru aplicarea acesteia.

În contextul implementării angajamentelor din Acordului Administrativ între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană pentru detașarea și pregătirea profesională a oficialilor din Moldova la Comisia Europeană, semnat la 17 octombrie 2024, este necesar modificarea cadrului conex, în special în partea ce ține de detașarea în calitate de experți naționali a funcționarilor publici. Respectiv **Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, se modifică după cum urmează:**

- Se completează cu un articol nou 38¹, care reglementează posibilitatea funcționarilor publici de a participa la activități de formare și dezvoltare profesională organizate la inițiativa instituțiilor sau organismelor Uniunii Europene;
- Articolul 44 se completează cu alineatul (4), care să reglementeze posibilitatea funcționarilor publici de a fi detașați în calitate de experți naționali la instituțiile și organismele Uniunii Europene în condițiile Legii privind detașarea experților naționali la instituțiile și organismele Uniunii Europene.

Subsidiar, în contextul detașării experților naționali, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pentru a asigura o implementare rapidă și eficientă a măsurilor necesare alinierii cu cerințele internaționale și europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea 1. Menținerea stării actuale.

Menținerea stării actuale, fără implementarea legii privind detașarea experților naționali, ar conduce la stagnarea dezvoltării și modernizării sectorului public.

Republica Moldova ar pierde oportunitățile de îmbunătățire a competențelor funcționarilor publici prin experiența practică în instituțiile UE, ceea ce ar putea împiedica adaptarea administrației publice la standardele și cerințele europene. De asemenea, menținerea status quo-ului ar limita posibilitatea de a aduce perspective externe și bune practici, ceea ce ar putea afecta negativ eficiența și transparența în sectorul public.

Opțiunea 2. Detașarea fără reglementări specifice:

Fără un cadru legal specific, procesul ar fi fost supus interpretărilor variate și ar fi lipsit de claritate, ceea ce ar fi generat incertitudine și riscuri legate de drepturile experților. Această opțiune nu asigură protecția necesară și uniformitatea aplicării în toate cazurile.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Detașarea experților naționali în instituțiile și organismele Uniunii Europene este esențială și benefică pentru Republica Moldova, devenind o prioritate strategică. Aceasta va facilita, pe de

o parte, accesul la procesul de elaborare a politicilor și legislației europene și, pe de altă parte, va contribui la creșterea semnificativă a capacității administrative a Republicii Moldova.

Adoptarea legii privind detașarea experților naționali la instituțiile și organismele Uniunii Europene va avea un impact pozitiv asupra sectorului public, în următoarele moduri:

1. **Îmbunătățirea competențelor și experienței**, prin participarea experților naționali la instituțiile UE, angajații din sectorul public vor dobândi competențe și cunoștințe avansate, ceea ce va îmbunătăți performanța și eficiența serviciilor publice la nivel național. Aceasta va contribui la modernizarea administrației publice și la adaptarea acestora la standardele europene.

2. **Creșterea transparenței și responsabilității**

Implementarea legii va aduce un plus de transparență în procesul de selecție și detașare a experților, asigurând că procedurile sunt clare și bine reglementate. De asemenea, va întări responsabilitatea autorităților publice în gestionarea resurselor umane, consolidând principiile de legalitate și profesionalism.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Detașarea experților naționali nu presupune cheltuieli suplimentare. Costurile sunt determinate pentru achitarea salariilor și contribuțiilor sociale care sunt prevăzute în bugetul autorității publice/instituției publice.

Determinarea exactă a costurilor este dificilă de realizat, în condițiile în care, potrivit prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, nivelul de salarizare a personalului care urmează a fi detașat în calitate de expert variază în dependență de funcția pe care o ocupă, în funcție de autoritatea publică, ținând cont de nivelul ierarhic al acestora.

Cheltuieli în detașarea experților este justificată prin creșterea profesionalismului și a eficienței în sectorul public, aducând expertiză internațională și bune practici care contribuie la modernizarea administrației publice. De asemenea, experiența acumulată de experții detașați în instituțiile UE va duce la îmbunătățirea serviciilor publice și la atingerea standardelor europene, având un impact pozitiv pe termen lung asupra eficienței și transparenței administrației publice din Republica Moldova. Aceste beneficii sunt esențiale pentru integrarea completă în Uniunea Europeană și pentru îmbunătățirea imaginii și funcționării sectorului public.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Detașarea experților naționali la instituțiile UE poate implica schimbul de informații și date cu caracter personal între autoritățile din Republica Moldova și instituțiile europene.

Toate datele vor fi gestionate în conformitate cu reglementările stricte privind protecția datelor, autoritățile publice/instituțiile publice vor asigura că sunt implementate măsuri adecvate pentru protejarea acestor date și că sunt respectate normele de confidențialitate.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Detașarea va fi efectuată respectând echilibrul între femei și bărbați, conform principiilor consacrate ale egalității de șanse. Acest lucru presupune implementarea măsurilor proactive pentru a asigura un proces de selecție echitabil și pentru a distribui oportunitățile într-un mod care promovează un mediu de lucru inclusiv și echitabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Urmare a semnării Acordului Administrativ între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană pentru detașarea și pregătirea profesională a oficialilor din Moldova la Comisia Europeană, la 17 octombrie 2024, care stabilește cadrul general și principiile reglementării participării funcționarilor moldoveni în cadrul programelor Comisiei Europene, se vor lua măsuri pentru asigurarea respectării echilibrului de gen și a principiilor egalității de șanse. Aceste măsuri vor include implementarea unor proceduri și politici care să garanteze un proces de selecție echitabil și distribuirea oportunităților într-un mod inclusiv.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Cancelariei de Stat, la compartimentul Transparența decizională, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la linkul: https://cancelaria.gov.md/ro/apc/anunt-privind-initierea-elaborarii-deciziilor .
Un anunț similar a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md , și poate fi accesat la linkul: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13450 .
Proiectul urmează a fi avizat și consultat de către autoritățile interesate, societatea civilă și partenerii de dezvoltare, în special cei care au contribuit de o manieră substanțială în crearea și menținerea sistemelor informaționale aplicate în sectorul justiției
7. Concluziile expertizelor
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Ca rezultat al aprobării proiectului nu va fi necesar de modificat careva acte normative.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Nu este aplicabil.

Secretar general adjunct al Guvernului

/semnat electronic

Andrei STRAH